

baner betalte Overpris, 7 Millioner; derefter vil hele Beløbet blive 170 Millioner, jeg regner i alt Fald med det Tal; thi det vil let ses, at 3.400.000 Kr. affurat er 2 pCt. heraf, en saadan Forrentning har i alt Fald tidligere omtrent af alle været anset for tilfredsstillende, idet man gik ud fra, at for de resterende 2 pCt. fik man fuldt Ækivalent gennem den store Nytte, som Banerne bragte Samfundet, gennem den rige Opkomst, som de overhovedet tilvejebragte i Landet. Men hertil vil jeg sige, at man behøver slet ikke at gaa disse rent indirekte Veje for at faa dækket hele dette Beløb af de resterende 2 pCt., hvortilmed tror jeg, at Statskassen faar dem direkte og kontant ind for en meget stor Del gennem vore Toldindtægter; det er noget, vi alle vide Vished om, hvilken overordentlig Stigning Toldindtægterne har for har have, og navnlig naar vi se tilbage paa et længere Tidsrum. En saadan Stigning beror paa et stadig stigende Forbrug af toldpligtige Varer; men hertil svarer en stigende Forbrugsevne, og der er næppe nogen, der vil nægte, at Jærnbanerne have bidraget i overordentlig høj Grad til at fremskalde denne Forbrugsevne, og at de saa godt som over hele Landet have virket fremmende paa saa mangfoldige Ting, hvilket jeg kun her skal nævne. Der er efter min Mening stor Sandsynlighed for, at hvis vi ikke havde anbragt de store Kapitaler i vore Jærnbaner og derved igen fremsat Landets Opkomst, vilde muligvis Forøgelsen af Toldindtægterne være endnu meget mindre end de resterende 2 pCt., som vi vilde faa ved fuld Forrentning af Banerne. Det forekommer mig derfor, at ogsaa i økonomisk Henseende har vor Jærnbaneadministration gjort sig fortjent til al mulig Paakønnelse, og sammenfatter jeg nu det hele, og vi se, hvorledes, som jeg nu har fremstillet, det økonomiske Resultat i det hele og store virkelig maa kaldes tilfredsstillende, hvorledes Administrationen har imødekommet det Publikum, der benytter Banerne, ved at skaffe det hurtigere og hyppigere Tog, billigere Takster, bedre Vogne, bedre Opvarmning og Belysning, bedre Overskift over Værterne, saa forekommer det mig, at i Stedet for den Dabel, som fra mange Sider er rettet mod vor Jærnbaneadministration, fortjener denne Administration, hvis øverste og højest Ledende den højtærede Indenrigsminister er, al mulig Paakønnelse, den, jeg i alt Fald føler mig forpligtet til at yde, og jeg yder den saa meget billigere, som jeg tror, at jeg i Jærnbanesager ikke har forvænnnet ham, og jeg tror heller ikke, at nogen skal beskylde mig for Lovhuldet; men jeg føler mig, efter at

have gransket Sagen, forpligtet til at gøre denne Udtalelse, og jeg gør den stærkere, fordi jeg nødig vilde, at disse Angreb paa Jærnbaneadministrationen skulde virke skadelig ind paa en god og rigtig og hensigtsmæssig Ordning af det Forhold, som det foreliggende Lovforslag omhandler.

Efter denne Fremstilling vil det let skønnes, at min Stilling til hele denne Sag er den, at jeg vil faa lidt som muligt gribe forstyrrende ind i den nuværende Ordning, der efter min Formenting har bragt i det hele saa gode Resultater, at jeg, hvis det oprindelige Regeringsforslag i sine Hovedtræk ikke kan gennemføres, da langt vil foretrække at blive staaende ved den nuværende Ordning en Tid endnu, indtil det kan lykkes at faa en virkelig tilfredsstillende og betryggende Ordning gennemført.

Lh. Nielsen: Forleden Dag udtalte det ærede 3dje Landstingsmand for 6te Kres (Aghlesfeldt-Baurvig), at Indenrigsministeren var i Færd med, efter den Lovgivning, vi vare staaende ind paa, at faa en Stilling som den, de enevældige Konger tidligere havde — det ærede Medlem nævnte højsalig Kong Frederik VI. — og blive en Fader for alle. Jeg syntes den Dag, at med Hensyn til det Omraade, som vi da omhandlede, var denne Udtalelse i høj Grad urigtig, men dersom det ærede Medlem vilde sige, at for Jærnbanevæsenets Bedkommende har Ministeren en Stilling lig den, de enevældige Konger havde i tidligere Dage, saa vilde det ærede Medlem være kommen Sandheden meget nær. Om den højtærede Indenrigsminister vil føle sig særlig smigret ved denne Sammenligning, turde dog være en afdæmpet Sag; men det kan ikke nægtes, at det er en ejendommelig Stilling, at en saa moderne Institution, som Jærnbanevæsenet er, saa omtrent ligger uden for al Indflydelse fra Rigsdagens Side; man kan forstaa, at gamle Institutioner som Hospitaller, Kirker o. l. kunne være uden for denne Indflydelse, fordi disse Institutioner bunde dybt tilbage og til Dels ligge forud for Enevoldsmagten og have Enevoldsmagten gaaende ud over sig; man kan forstaa, at en saa moderne Institution som Parlamentet ikke har kunnet faa Indflydelse paa disse gamle Institutioner, men at Jærnbanevæsenet, en af de allermost moderne Institutioner, ligger uden for, eller saa omtrent uden for Rigsdagens Indflydelse, synes dog at være noget mærkværdigt, saa meget mere som Materialet til denne Institution jo er blevet vedtaget af Rigsdagen gennem en Række af Jærnbanelove. At Stillingen er saaledes, det kan